

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького
регіонального центру підвищення
кваліфікації, кандидат наук з державного управління;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директо-
ра Чернівецького регіонального центру підвищення
кваліфікації, кандидат історичних наук;
відповідальний секретар: ХАЛАВКА Л.В.,
завідувач редакції Чернівецького регіонального
центру підвищення кваліфікації
члени редакційної колегії:
БАБ'ЮК І.О., координатор партнерства «Український На
родний Дім у Чернівцях»;
БОСТАН С.І., директор департаменту соціально-
економічного розвитку та стратегічного планування
Чернівецької міської ради, кандидат політичних наук;
ГУЦУЛЯК І.Г. доцент кафедри історії та культури української
мови Чернівецького національного університету ім.
Ю.Федьковича, кандидат філологічних наук;
ЖИТАРЮК Н.Г., заступник начальника Міжрегіонального
управління НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та
Тернопільській областях;
КРУГЛАШОВ А. М., завідувач кафедри політології та держав
ного управління Чернівецького національного
університету ім. Ю. Федьковича, доктор політичних наук;
МАЛЬКО Н.Б., виконавчий директор Асоціації органів
місцевого самоврядування Чернівецької області

«Агенція
розвитку громад Буковини»;
НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК Н.В., докторант кафедри політології

та
державного управління Чернівецького національного
університету ім.Ю.Федьковича, кандидат історичних
наук;

ПАВЛЮК М.В., заступник голови Чернівецької обласної
ради, кандидат політичних наук;
РОТАР Н.Ю., професор кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету
ім. Ю.Федьковича, доктор політичних наук;
СМОЛДИРСЬКА Т.П., асистент кафедри журналістики
філологічного факультету Чернівецького національного
університету ім. Ю.Федьковича;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної
інформації Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул.Поповича, 2, 4 поверх, к.17
Тел/факс: (0372) 552903
E-mail: bukvisnyk.cv@gmail.com

Редакція зберігає за собою право скорочува
ти й редагувати подані текстові оригінали. Жур
нал може друкувати матеріали, не поділяючи
думки автора. Статті не рецензуються та не повер
таються. За точність наведених даних відповідають
автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу
редакції.
Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Державне управління та державна служ-

Наталія Алюшина: Реформи оплати праці на державній службі.....	3
Микола Ярмистий: Особливості навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у 2023 році та напрямки роботи на 2024 рік.....	5
Анатолій Круглашов: Сумні роковини та уроки російсько-української війни.....	7
НАДС надав роз'яснення щодо умов оплати праці державних службовців державних органів, які провели класифікацію посад державної служби.	12
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець перебував з робочим візитом у Чернівцях.....	14
Департамент соціального захисту населення Чернівецької ОВА: Соціальна підтримка учасників АТО/ООС, захисників і захисниць та членів їх сімей у 2023 році.....	15

Міське самоврядування

Уряд України затвердив дорожню карту децентралізації.....	16
Децентралізація: рішення, події, обговорення.....	17
Василь Тодеренчук: Люди цікавляться життям громади і готові Давати пропозиції.....	19
Територіальні громади Чернівецької області: дайджест.....	20

Європейська інтеграція

Зиновій Бройде: Від можливостей європейської та євроатлантичної інтеграції України до їх втілення на Буковині і у Чернівцях.....	25
--	----

Наукова думка

Тарас Кметь Особливості захисту населення у випадку радіаційного ураження. Нормативно-правова база у сфері радіаційної безпеки.....	37
Ефективна комунікація в публічному управлінні: коментарі фахівців...	40

Громадянське суспільство

Ілля Хоть: 3 нагоди Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту.....	46
До Дня пам'яті Героїв Крут.....	47
Ірина Гуцуляк: День рідної мови – день, що нагадує кожному про право розмовляти рідною мовою у своїй країні.....	49
Галина Бойко: Наше завдання – показувати людям справжню історію... 30 проектів мікрогрантів для підтримки громад та вимушено переміщених осіб реалізують у Чернівецькій області.....	57

ТАРАС КМЕТЬ,

д.мед.н., професор кафедри гігієни та екології Буковинського державного медичного університету

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ У ВИПАДКУ РАДІАЦІЙНОГО УРАЖЕННЯ. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА У СФЕРІ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Сьогодні у світі загалом та в Україні зокрема відбувається постійне зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, котрі зумовлюють суттєвий вплив на кожен сферу суспільної життєдіяльності. Вміння якісно проводити невідкладні роботи в зоні надзвичайної ситуації, яка зумовлена не тільки біологічними, хімічними чинниками, але й фізичними, зокрема радіаційними, та надавати необхідну допомогу постраждалому населенню дозволяє скоротити число загиблих, зберегти здоров'я людей, зменшити матеріальні втрати. Будь-які заходи з реагування на надзвичайні ситуації проводяться в межах системи цивільного захисту, яка є системою організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів, що реалізуються центральними й місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, завдяки силам та засобам, з метою запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю людей.

В умовах російсько-української війни все частіше стало помітно, що ворог вдається до ядерного тероризму та може шантажувати застосуванням тактичної чи стратегічної ядерної зброї для виконання поставлених йому завдань та досягнення оперативних та стратегічних успіхів. Оскільки одним з головних засобів збройної боротьби у сучасній війні може виявитися ядерна зброя, то захист від неї є об'єктивною необхідністю і одним із

найважливіших завдань захисту військових формувань та цивільного населення. Своєчасне і уміле використання медичних засобів захисту є одним із заходів радіаційної безпеки, дозволяє в будь-яких умовах практично цілком виключити ураження воєнізованих та невоєнізованих формувань, значно послабити вплив світлового випромінювання ядерного вибуху, ударної хвилі, дії електромагнітних імпульсів і запобігти зараженню радіоактивними опадами та пилом.

Одним із заходів протирадіаційного захисту суспільства є забезпечення безпеки і захисту населення під час дій в зоні радіаційного забруднення. Воно досягається своєчасним і вмілим використанням засобів індивідуального і колективного захисту, фортифікаційних споруд і протирадіаційних препаратів та антидотів, суворим виконанням особовим складом встановлених вимог безпеки під час дій на радіоактивно забрудненій місцевості.

Кодексом цивільного захисту України (стаття 19, пункт 8) та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (стаття 361 пункт 4) до повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту належить організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на відповідній території, а також радіаційного захисту населення та інженерного захисту територій

від наслідків таких ситуацій.

Порядок проведення організації рятувальних та інших невідкладних робіт при радіаційних аваріях є наступним:

Оповіщення населення про аварію і постійне його інформування про наявну обстановку та порядок дій в даних умовах. Оповіщення забезпечується шляхом функціонування загальнодержавної, територіальних, місцевих автоматизованих систем централізованого попередження про загрозу або централізованого використання електронних комунікаційних мереж загального користування, зокрема мобільного (рухомого) зв'язку, відомчих електронних комунікаційних мереж і електронних комунікаційних мереж суб'єктів господарювання в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, а також мереж загальнонаціонального, регіонального та місцевого радіомовлення і телебачення та інших технічних засобів передавання (відображення) інформації.

Використання засобів колективного захисту населення, а саме укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту. Одним із основних засобів цивільного захисту населення у випадку застосування зброї масового ураження є правильний вибір споруд призначених для укриття. Усі захисні споруди поділяються на спеціальні та неспеціальні. До спеціальних належать сховища та протирадіаційні укриття. До неспеціальних – споруди подвійного призначення (паркінги, метрополітени, тунелі) та найпростіші укриття (підвальні та цокольні приміщення, фортифікаційні споруди). Сховища, протирадіаційні укриття та споруди подвійного призначення на відміну від найпростішого укриття мають спеціальне обладнання та систему життєзабезпечення (герметично-захисні двері, фільтровентиляційні агрегати, генератори тощо). Крім того, вищевказані споруди проектується і будуються за спеціальними нормами, які мають нормовані захисні властивості. У випадку можливості вибору з переліку споруд, призначених для укриття, безперечно перевагу слід надати сховищам. Вони володіють найбільш надійним захистом, оскільки явля-

ють собою герметичну споруду, в якій створені умови, що виключають вплив на них звичайного озброєння (стрілецької, артилерійської зброї, авіаційних бомб, гранат тощо), а також іонізуючого випромінювання.

Використання засобів індивідуального захисту. У разі перебування на відкритій, забрудненій радіоактивними речовинами території, обов'язково слід використовувати засоби захисту: для захисту органів дихання – протигаз, респіратор, ватно-марлеву чи протипилову пов'язку або зволожену марлеву пов'язку, хустинку або будь-яку частину одягу; для захисту шкіри – спеціальним захисним одягом типу ЗЗК, плащем з капюшоном, накидкою, комбінезоном, гумовим взуттям і рукавицями.

У разі, коли наслідком надзвичайних ситуацій може бути радіаційне зараження місцевості, силами ДСНС або невоєнізованих формувань цивільного захисту проводиться радіаційна розвідка. Розвідку проводять за допомогою спеціальних приладів дозиметричного контролю. На час робіт в умовах радіаційної аварії залучений персонал прирівнюється до категорії А. При цьому залучений персонал має бути забезпечений в однаковій мірі з основним персоналом усіма табельними і спеціальними засобами індивідуального і колективного захисту (спецодяг, засоби захисту органів дихання, зору і відкритих поверхонь шкіри, засоби дезактивації та ін.), а також системою вимірювання і реєстрації отриманих у ході проведення робіт доз опромінення.

Проведення йодної профілактики населення, що опинилося в зоні радіоактивного зараження. Профілактика здійснюється при виникненні надзвичайних ситуацій на АЕС та інших ядерних установках із викидом радіоактивних речовин, в першу чергу радіоактивного йоду. Органом-мішенню даного ізотопу є щитоподібна залоза. Найбільш ефективним її захистом від поглинання радіоактивного йоду являється застосування фармакологічного препарату – калію йодиду. Протекторний захист полягає в тимчасовому припиненні утворення тиреоїдних гормонів, які беруть участь в перебігу метаболічних

процесів в організмі людини. У хімічну структуру цих гормонів входить йод. Після прийому препарату відбувається блокада щитоподібної залози, що перешкоджає накопиченню в ній радіоактивного йоду і тим самим відвертає радіаційне опромінення залози та знижує ризик негативних наслідків для здоров'я людини. Ризик радіаційного ураження щитоподібної залози може бути знижений, а в деяких випадках повністю усунений не тільки при своєчасному застосуванні калію йодиду, але й в комплексі з такими заходами радіаційного захисту як: перебування в сховищі чи протирадіаційному укритті, евакуація, радіаційний контроль питної води та продуктів харчування тощо. Слід звернути увагу, що йодна профілактика проводиться до моменту впливу радіоактивного йоду або протягом перших 6 годин після поглинання його щитоподібною залозою. Увага! Профілактична дозу калію йодиду проводиться одноразово і тільки після офіційного оповіщення про загрозу викиду радіоактивного йоду та необхідність проведення йодної профілактики. Йод приймається за 6 год до надходження радіоактивної хмари, одночасно з надходження хмари та через 6 год після. Дозування одноразового прийому калію йодиду залежить від віку. А саме, одноразовий прийом калію йодиду для дітей старше 12 років, дорослим до 40 років та вагітним становить 125 мг; діти 3-12 років (1/2 таблетки) – 62,5 мг; діти від 1 місяця до 3 років – 32 мг (1/4 таблетки); немовлята (від народження до 1 місяця) - 16 мг (1/8 таблетки).

Введення обмеженого перебування населення на відкритій місцевості (режими радіаційного захисту). З одержанням повідомлення про радіаційну небезпеку в обов'язковому порядку залишайтеся всередині приміщень не менше 48 годин. Стіни дерев'яного будинку послаблюють іонізуюче випромінювання в 2 рази, цегляного – у 10 разів; заглиблені укриття (підвали): з покриттям із дерева у 7 разів, з покриттям із цегли або бетону – у 40-100 разів. Здійснення евакуації населення (за розпорядженням Уряду) та інші заходи. Після евакуації населення розпочинають дезактивацію території і техніки.

У своїй роботі посадовим особам органів місцевого самоврядування, які відповідають за забезпечення цивільного захисту населення, на випадок радіаційного ураження слід використовувати наступні нормативно-правові акти:

Кодекс цивільного захисту України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-%D0%B2%D1%80#Text>

Закон України «Про будівельні норми» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1704-17#Text>

Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39/95-%D0%B2%D1%80#Text>

Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту (Постанова КМУ від 27 вересня 2017 р. № 733) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>

Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях (Постанова КМУ від 26 червня 2013 р. № 444) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-%D0%BF#Text>

Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку (Постанова КМУ від 10 березня 2017 р. № 138) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/138-2017-%D0%BF#Text>

Положення про функціональну підсистему медичного захисту населення єдиної державної системи цивільного захисту (наказ МОЗ від 23.03.2023 № 542) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0590-23#Text>

Положення про функціональну підсистему забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення єдиної державної системи цивільного захисту (наказ МОЗ від 06.12.2022 № 2213) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1601-22#Text>

Порядок організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту (Наказ МВС України від 28.11.2019 № 991) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-20#Text>

Загальні правила радіаційної безпеки використання джерел іонізуючого випромінювання у медицині (Наказ МОЗ України від 16.02.2017 № 51/151) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0636-17#Text>

Державні санітарні правил «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України (Наказ МОЗ України від 02.02.2005 № 54) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05#Text>

Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту (Наказ МВС України від 09.07.2018 № 579) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0879-18#Text>

Регламент щодо проведення йодної профілактики у разі виникнення радіаційних аварій (Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 408) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0526-21#Text>